

י"א באדר התשע"ב
5 במרץ 2012

בד. 2012-285
בד"מ 13/12

בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה

בפני :
ניצה אדן-ביוביץ, מ"מ אב בית הדין - יו"ר
עו"ד אברהם בן קרת - חבר
מר חנן אהרון - חבר

התובעת: עו"ד אילה הוניגמן ליפץ

הנאשם: נתן אשל

ב"כ הנאשם: עו"ד יעקב ויינרוט
עו"ד רחל תורן

גזר – דין

ההליך

1. ביום ז' באדר התשע"ב – 1.3.2012 בית הדין, במסגרת הסדר טיעון, הרשיע את הנאשם נתן אשל, ששימש בתקופה הרלבנטית לכתב התובענה, בתפקיד ראש לשכת ראש הממשלה, בעבירות לפי סעיף 17(1) ו-3 לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג – 1963 (להלן – החוק).

2. האישום:

ר', ילידת 1976, מועסקת החל מחודש ספטמבר 2009 במשרת אמן, כיועצת ראש הממשלה לנושא תפוצות, במשרד ראש הממשלה וכפופה ישירות לנאשם.

במהלך השנים 2010 – 2011, הנאשם פיתח וקיים קשר של קירבה יתירה מצידו כלפי ר', בדרך שאינה ראויה ואינה מקובלת בין ממונה לכפיפה בשירות המדינה, שכללה פגיעה בה ובצנעת הפרט שלה, בדרך של כניסה למחשבה, שלא ברשותה, וכן על ידי מסירת מידע אישי ופרטי הנוגע לר', לגורמים שונים בלשכת ראש הממשלה, מבלי שהייתה כל סיבה מקצועית או עניינית למסירתו של מידע זה לאותם גורמים. וכן, בדרך של צילומים לא מקובלים של ר' באירועים שונים.

טיעונים לאמצעי המשמעת

3. הצדדים הודיעו לבית הדין, שהגיעו להסדר טיעון, לפיו יוטל על הנאשם אמצעי המשמעת המוסכם של נזיפה חמורה. כאשר הנאשם יפרוש משירות המדינה עד ליום 1.3.12, תוך התחייבות, שלא לשוב לעבוד בשירות המדינה.

עמדת התביעה

התביעה טענה לאישורו של הסדר הטיעון. לגישה, חומרת העבירות בהן הורשע הנאשם נובעת לא רק מעצם המעשים אלא מהעובדה, שמדובר בנאשם, ששימש בתפקיד בכיר ביותר בשירות המדינה. ככזה, הצפייה והדרישה ממנו היא להתנהל ללא רבב ובכך, הנאשם כשל כישלון חרוץ. גם מקום העבודה ואופי העבודה של הנאשם הינם בעלי רגישות רבה מאוד, ועל כן, ניתן בו אמון רב והוא הפר אמון בהתנהלותו.

באשר למעשי הנאשם – לא מדובר במעידה חד פעמית, הנאשם היה ממונה על ר', פער הגילאים ביניהם גדול ואף פער התפקידים.

לצד אלה, התביעה שקלה את העובדה, שהנאשם הודה ולקח אחריות בשלב מוקדם יחסית של ההליך, חסך זמן שיפוטי יקר ולא ניתן להתעלם מההד התקשורת, שהיה בתיק זה.

עמדת המשרד

נציג המשרד לא כיבד את בית הדין בנוכחותו.

עמדת המשרד הוגשה לבית הדין בכתב. לפיה, הנאשם עובד מוערך, בעל עבר בלא דופי.

הנהלת המשרד מצטרפת להסדר הטיעון על רכיביו.

טיעוני ההגנה

הנאשם אדם בעל עבר מפואר ותרומתו החיובית במשך כל שנות עבודתו, תעמוד לזכותו.

באשר לאישומים שבכתב התובענה – לא מדובר בהטרדה מינית או על התנהגות על רקע מיני. חטאו של הנאשם בכך, שהוא כשל בקירבה יתירה כלפי ר'.

תחילתו של הכשל הזה הוא בסיוע אישי, שהעניק הנאשם לר', ובהמשך הנאשם נסחף ופרץ את קו הגבול, שבין ממונה לבין כפיפה.

הסנגור המלומד הדגיש את הפגיעה האנושה, שפגעה התקשורת בנאשם ובמשפחתו, ועל תו הקלון שהודבק בו.

ההגנה מבקשת מבית הדין לכבד את הסדר הטיעון.

דבר הנאשם

הנאשם הביע צער על שקרה ועל שהוא עבר.

החלטת בית הדין

4. לבית דין זה, בדומה לערכאות שיפוט אחרות, שיקול דעת אם ליתן תוקף להסדר טיעון או שמא קיימת הצדקה לשנותו. לצורך זאת, שקל בית הדין את השיקולים הבאים:

א. תכלית אמצעי המשמעת

תכלית אמצעי המשמעת, המושתים על נאשם היא כפולה. מחד גיסא – מניעת פגיעה משמעותית בתפקודו של השירות הציבורי, בתדמיתו ובאמון הציבור בו, ומאידך גיסא – הרתעת עובדים אחרים לבל ייכשלו במעשים דומים.

בעש"מ 337/07 יוסף אסדו נ' נציבות שירות המדינה (פדאור (לא פורסם) 07 (35) (815) נקבע:

"אמצעי המשמעת המוטלים במסגרת הדין המשמעתי נועדו להביא לריפוי ולשיקום הפגיעות בדמותו ובתדמיתו של השירות הציבורי עקב עבירות משמעת של עובדיו. ביסודם, לא נועדו לענישת העובד, אלא להגנה ולשיקום הפגיעה שעבירות המשמעת של עובדי הציבור מסבים לאמות הציבור ברמה המוסרית והתפקודית של השירות הציבורי. בין התכליות של אמצעי המשמעת, עומדת התכלית להעביר מסר ברור לכלל עובדי המדינה בדבר החובה לכבד את כללי המשמעת, לפעול על פיהם, וליצור הרתעה מפני הפרתם."

ובעש"מ 7111/02 נציבות שירות המדינה נ' יאיר אשואל ואח' (דינים עליון, כרך סג, 764) פסק בית המשפט:

"שמירה על תדמית ראויה של השירות הציבורי מהווה תנאי הכרחי לשמירה על תפקוד נאות של שירות זה. בנוסף לשמירה קפדנית על תדמית השירות, נועד ההליך המשמעתי למנוע פגיעה בתפקוד שירות המדינה. אשר על כן, בבואו להטיל אמצעי משמעת, יבחן בית הדין, בין היתר, האם אמצעי

המשמעת המוטלים יוצרים הרתעה מספקת בקרב עובדי המדינה. כן יבחן האם די באמצעי המשמעת האמורים כדי להשיב על כנו את אמון הציבור במערכת השירות הציבורי, המהווה אף הוא תנאי הכרחי לתפקודו של השירות. בבוא בית הדין לגזור דינו של נאשם בעבירה משמעתית, אין הוא מתייחס לאמצעי המשמעת כאל עונש גרידא, שכן עליו לבחון מהו האמצעי ההולם את התכליות האמורות של הדין המשמעתית.

על פני אלה, בית המשפט העליון גם קבע כי, תכליתם של אמצעי המשמעת צריכה להיבחן גם בהתחשב בנסיבותיו האישיות של כל נאשם ונאשם.

כדברי בית המשפט העליון בעש"מ 7635/05 ירדנה שרתוק נ' נציבות שירות המדינה (פדאור (לא פורסם) 07 (3) 107):

"התכלית המערכתית הכללית של דין המשמעת אינה עומדת לעצמה, ולעולם יש לשקול בצידה גם את ההיבט האישי והאנושי הקשור בנאשם ובנסיבות חייו. בהקשר האינדיווידואלי נשקלים, בין היתר, עוצמת הסטייה בהתנהגות של העובד מול מידת תרומתו לשירות הציבורי, מצבו האישי והנסיבות שהביאו לביצוע העבירה (עש"מ 10566/02 מדינת ישראל נ' טוביה גרינבוים, דינים עליון סד, 124; עש"מ 5271/03 חבצלת סדיקוב נ' מדינת ישראל, דינים עליון סב, 187; עש"מ 2717/03 פנינה אלקיס נ' נציבות שירות המדינה, דינים עליון (960))."

ב. על העבירות

בית הדין הרשיע את הנאשם בכך, שפיתח וקיים קשר של קירבה יתירה מצידו כלפי ר', בדרך שאינה ראויה ואינה מקובלת בין ממונה לכפיפה בשירות המדינה.

הנאשם פגע בר' ובצנעת הפרט שלה, בדרך של כניסה למחשבה, שלא ברשותה ומסירת מידע אישי ופרטי הנוגע לר', לגורמים שונים בלשכת ראש הממשלה, מבלי שהייתה סיבה מקצועית או עניינית למסירתו של מידע זה לאותם גורמים. וכן, בדרך של צילומים לא מקובלים של ר' באירועים שונים.

הנאשם עובד בכיר ועל כן, יש להתייחס בחומרה להתנהגותו. לא זו אף זו, נדרש ממנו סטנדרט התנהגות גבוה, מוקפד ודוגמא לעובדים הכפופים לו.

בעניין זה, נאמר בעש"מ 4123/95 יוסף אור נ' מדינת ישראל (פ"ד מט(5) 184):

"עובדי המדינה אף הם נבדלים זה מזה גם אם כולם כפופים לאותו דין. יהיו אלה חוקי המדינה או כללי המשמעת. אין מקפידים עם כולם באותה מידה. ככל שעובד המדינה נושא משרה רמה יותר, שיש עמה אמון רב יותר וסמכויות חזקות יותר, כך יש מקום לדרוש ממנו שיקפיד יותר במילוי תפקידו על טוהר המידות ועל התנהגות הולמת. לעניין זה, יש הבדל בין עובד בכיר הממונה על עובדים רבים ואמור לשמש דוגמה להם ולציבור לבין עובד זוט. יש מקום לצפות ולדרוש ממנהל כללי של משרד ממשלתי יותר מאשר מצפים ודורשים מן המזכירה שלו. כשם שיש מקום להקפיד עם המפקח הכללי של המשטרה יותר מכפי שמקפידים עם שוטר מן השורה."

ובעש"מ 4203/07 בוגייסקי נ' מדינת ישראל (פדאור (לא פורסם) 07 (19) 823) נפסק:

"... אוסיף, כי במקרה דנא עומדת לרועץ למערער גם בכירותו ומרכזיותו בעבודת המחוז במינהל. דווקא מעמדו כעובד מוערך ומצטיין, ואיני מקל ראש בכך ובתרומתו, מעמיד אותו בהכרח באור זרקור עז יותר כשחטא במילוי התפקיד, כדי למנוע "ממני תראו וכך תעשו" (שופטים ז', י"ז; ראו עש"מ 2699/01 חלף נ' מדינת ישראל – נציבות שירות המדינה (לא פורסם) השופטת – כתוארה אז, בייניש)."

בהתנהגותו פגע הנאשם במשמעת שירות המדינה (סעיף 17(1) לחוק) והתנהגות התנהגות שאינה הולמת עובד מדינה (סעיף 17(3) לחוק).

על אלה אמר כבר בית המשפט העליון את דברו, בעש"מ 3/75 אלפונסו דבוש נ' נציבות שירות המדינה (פ"ד לו(1) 231):

"מהי פגיעה במשמעת אליה מתייחס סעיף 17(1)? לא אמצא כאן תיאור שכל יסודותיו וסימני האפיון של המושג "משמעת", יספיק לצורך הנאשם שבפנינו אם אומר, כי המשמעת היא בעיקרה מערכת הנורמות, הנהלים והנהגים, המסדירה אופן פעולתה של מסגרת ארגונית, בעלת מעמד מיוחד, והקובעת סדריה, ובכל זה חובותיהם וסמכויותיהם של המשרתים בה, בזיקתם זה לזה ובזיקתם למסגרת עצמה, קיום המשמעת, ביטויה בהתנהגות על פי המערכת המתוארת."

המונח של "פגיעה במשמעת שירות המדינה" זכה להרחבה נוספת בעש"מ 3275/08 שמואל ציילר נ' נציבות שירות המדינה (לא פורסם):

"נקודת המוצא בענייננו היא כי עובד ציבור הנתון למערכת כללי משמעת מחייבים אינו אדון לעצמו לחרוג מהם ולהפר אותם, בין אם תכלית ההפרה נועדה לקדם עניין פרטי, ובין אם היא נועדה לקדם אינטרס ציבורי כזה או אחר, הנראה בעיני העובד חשוב וראוי. מערכת כללי המשמעת בשירות הציבורי נועדה, בין היתר, לתחום ולשים גבולות לפעולתו של העובד במסגרת תפקידו. חריגה מודעת ממסגרת התפקיד, תוך שימוש שלא כדין באמצעים שמקום העבודה מעמיד לרשות העובד לצרכי התפקיד אינה מותרת, והיא מהווה הפרה של כללי המשמעת."

ובאשר לעבירה של התנהגות שאינה הולמת עובד מדינה, בית המשפט העליון קבע את טיבה ומהותה של העבירה:

"אכן, עבירה לפי סעיף 17(3) אינה עבירה שגבולותיה מוגדרים, וכבר נאמר עליה שהיא בעלת "רקמה פתוחה", המתאימה את עצמה לנסיבות העניין ולזמנים, ושוליה רחבים ביותר. אף על פי-כן, היא איננה חסרת גבולות, והיא מתאפיינת בהתנהגות פסולה מן הסוג ששום ארגון או מקצוע אינו יכול לסבול, משום שאם היא תיהפך התנהגות מקובלת באותו ארגון או מקצוע, יהיה בכך כדי להעכיר את האווירה, לשבש את יחסי העבודה, לערער את יחסי האמון מצד הציבור או לחבל בדרך אחרת בתפקוד התקין של הארגון."

ג. על הנסיבות האישיות

הנאשם יליד שנת 1947, שימש בתפקיד ראש לשכת ראש הממשלה מיום 1.4.09.

הנאשם עובד מוערך ותיקו האישי ללא רבב.

הנאשם נטל אחריות על מעשיו.

בית הדין שמע מפי הסנגור המלומד כי, לנאשם תרומה חיובית למערכת.

כבר נפסק כי, לתרומה רבת שנים ישנה השפעה ממתנת על מידתם של אמצעי המשמעת:

"לו היה המערער עובד בשירות המדינה שנים ארוכות ולאחר כל אותן שנים היה נתפס בכך שעשה מעשה של מעילה באמון, אפשר אמרתי רוח שטות נכנסה באדם ועשה מעשה שעשה. אדם שכך שירת את המדינה בנאמנות שנים רבות אפשר ואין זה ראוי כי תקופח פרנסתו במחי יד..."

(עש"מ 1827/02 אברהם ספיר נ' מדינת ישראל, דינים עליון סא, 268).

בית הדין האזין לטיעוני ההגנה, לעניין הפגיעה בנאשם ובמשפחתו, בעקבות הפרסומים בכל כלי התקשורת.

ד. על כיבודם של הסדרי טיעון

בית הדין ער למגמת העידוד בדבר קבלת הסדרי טיעון והוא מונחה על פי פסיקתו של בית המשפט העליון.

בע"פ 1958/08 פלוני נ' מדינת ישראל (דינים עליון, כרך סג, 577) נפסק:

"בהיעדר פגם או פסול בהודיה שניתנה במסגרת הסדר טיעון ירשיע בית המשפט את הנאשם על-פי הודייתו ויגזור את עונשו. בהתקיים איזון ראוי בין האינטרס הציבורי הפרטני והאינטרס הציבורי הרחב שהתביעה מייצגת, מצד אחד, לבין טובת ההנאה שניתנה לנאשם מצד אחר. יכבד בית המשפט את הסדר הטיעון. בית המשפט ישווה לנגד עיניו, בין היתר, את המגמה העקרונית לעידוד הסדרי הטיעון."

(ראה גם: עש"מ 4592/97 אליהו סבג נ' נציבות שירות המדינה, פ"ד נא(5) 593).

סוף דבר

5. לאחר עיון בטיעוני הצדדים ובהתחשב בשיקולים לעיל, בית הדין הגיע לכלל מסקנה כי, הסדר הטיעון מידתי ומאזן בין האינטרס הציבורי עליו מופקדת התביעה לבין נסיבותיו האישיות של הנאשם.

בית הדין מכבד את הסדר הטיעון ונותן לו תוקף של פסק דין.

בית הדין מטיל על הנאשם את אמצעי המשמעת של נזיפה חמורה.

הנאשם יפרוש משירות המדינה עד ליום 1.3.12, תוך התחייבות, שלא לשוב לעבוד בשירות המדינה.

ניתן ביום י"א באדר התשע"ב – 5.3.2012, בהיעדר הצדדים, להם יועבר גזר הדין באחת מדרכי המסירה המקובלות.

(-)	(-)	(-)
_____	_____	_____
חנן אהרון	עו"ד אברהם בן קרת	ניצה אדן-ביוביץ
חבר	חבר	מ"מ אב בית הדין יו"ר